รายการ *ร้อยเรื่อง...เมืองไทย*

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท กรุงเทพ 10400 โทร. 0 2244 2065

เรื่อง Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2573 ของไทย

ผู้เรียบเรียง นางสาววิลาสิณี ฉายรัตน์ตระกูล วิทยากรชำนาญการ
กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ

ออกอากาศ ตุลาคม 2562

พลาสติกมีคุณสมบัติที่มีความยืดหยุ่นสามารถขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายรูปแบบ จึงมีการนำพลาสติกมาใช้ทดแทนผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ กันมากขึ้น จนส่งผลให้ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยผลิตขยะพลาสติกประมาณร้อยละ 12 ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด หรือประมาณปีละ 2 ล้านตัน ขณะที่มีการนำขยะดังกล่าวกลับไปใช้ประโยชน์เฉลี่ยประมาณปีละ 0.5 ล้านตัน ที่เหลืออีก 1.5 ล้านตัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว อาทิ ถุงร้อน ถุงเย็น ถุงหูหิ้ว แก้วพลาสติก หลอดพลาสติก กล่องโฟมบรรจุอาหาร และไม่มีการนำกลับไปใช้ใหม่ในระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ทำให้รัฐบาลต้องสิ้นเปลืองงบประมาณและพื้นที่ฝังกลบในการกำจัดขยะพลาสติก ประกอบกับการทิ้งขว้างขยะพลาสติกไม่ถูกที่ยังก่อให้เกิดการอุดตันตามท่อระบายน้ำในเมืองทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมเมื่อฝนตกหนัก ปัญหาขยะลอยในแม่น้ำ/ลำคลอง และปัญหาเศษขยะพลาสติกและไมโคร พลาสติกในท้องทะเล

รัฐบาลไทยเล็งเห็นความสำคัญและตระหนักถึงปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากขยะพลาสติก จึงจัดตั้งคณะอนุกรรมการการบริหารจัดการขยะพลาสติกภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยมีกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นฝ่ายเลขานุการ จัดทำ (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติกของประเทศ พ.ศ. 2561-2573 เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะพลาสติกของประเทศ ซึ่ง Roadmap ดังกล่าวมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ลำดับที่ 14 ว่าด้วยการใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 2 เป้าหมายย่อย คือ 1) การลดและเลิกใช้พลาสติกเป้าหมายด้วยการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ในปี 2562 เลิกใช้พลาสติก 3 ประเภท ได้แก่ พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (Cap Seal) ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ผสมสารอ็อกโซ่ (Oxo) และพลาสติกไมโครบีด (Microbead) และในปี 2565 จะเลิกใช้พลาสติกอีก 4 ประเภท ได้แก่ ถุงพลาสติกหูหิ้วขนาดความหนาน้อยกว่า 36 ไมครอน กล่องโฟมบรรจุอาหาร แก้วพลาสติกแบบบางใช้ครั้งเดียว และหลอดพลาสติก และ 2) การนำขยะพลาสติกเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์ได้ร้อยละ 100 ภายในปี 2570 โดยจะมีการศึกษาและกำหนดเป้าหมายของพลาสติกที่นำกลับมาใช้ประโยชน์และการกำจัดส่วนที่เป็นของเสียอย่างถูกวิธี ได้แก่ การจัดการขยะพลาสติกด้วยการเผาเป็นพลังงาน

ส่วนกลไกการจัดการตาม Roadmap มีอยู่ด้วยกัน 4 กลไก ได้แก่ 1) สร้างความรู้และความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการ 2) รณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ 3) ใช้เครื่องมือและกลไกที่เหมาะสม เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทุกภาคส่วน การเร่งออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ 4) จัดทำฐานข้อมูลขยะพลาสติกของประเทศ

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันได้มีการดำเนินการตาม Roadmap ดังกล่าว เมื่อเดือนสิงหาคม 2562 โดยคาดการณ์ว่าจะสามารถลดปริมาณขยะพลาสติกที่ต้องนำไปกำจัดได้ประมาณ 0.78 ล้านตันต่อปี ช่วยประเทศประหยัดงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอยได้ประมาณ 3,900 ล้านบาทต่อปี อีกทั้งยังช่วยประหยัดพื้นที่ฝังกลบได้ประมาณ 2,500 ไร่ และสามารถลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ถึง 1.2 ล้าน CO^2

****

บรรณานุกรม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมควบคุมมลพิษ. (สิงหาคม 2562). **(ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๗๓ และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕.** สืบค้น 27 กันยายน 2562 จาก http://www.pcd.go.th/Info_serv/File/17-09-62/40.pdf

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (26 เมษายน 2562). **พร้อมไหม กับมาตรการเลิกใช้พลาสติก ๗ ชนิดในไทย.** สืบค้น 27 กันยายน 2562 จาก https://www.dmcr.go.th/detailAll/31745/nws/22

ครม.อนุมัติโรดแมปกำจัดขยะพลาสติก 2561-2573 ประหยัดงบ 3.9 พันล้านต่อปี. (17 เมษายน 2562). **ไทยโพสต์ออนไลน์.** สืบค้น 27 กันยายน 2562 จาก https://www.thaipost.net/main/detail/33836

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (17 เมษายน 2562). **(ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2573.** สืบค้น 27 กันยายน 2562 จาก http://www.cabinet.soc.go.th/soc/Program2-3.jsp?top_serl=99332127&key_word=&owner_dep=%B7%CA&meet_date_dd=&meet_date_mm=&meet_date_yyyy=&doc_id1=&doc_id2=&meet_date_dd2=&meet_date_mm2=&meet_date_yyyy2=